זון אויפגאנג — 4.56.
זון אונטערגאנג — 8.12.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואַרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: אמטייסטן קלאר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 153. Winnipeg, Friday Aug. 1, 1930. Published daily except Saturday and Sunday

פרייטאג ז׳ אב, תר״ץ. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

רומענישע רעגירונג באשליסט אנצו-נעמען שטרייגנסטע מיטלען קעגן אנטיסעמיטישע אויסברוכן

פאליציי האט פארהיט די אידן פון בערעשטי, ארום גאלאי, פון א פאגראם — רעגירונג איז קאנטיק אנטשלאסן צו מאכן א סוף צו די אומרוען, פון וועלכע עס ליידעט איר אייגע-נער פרעסטיזיש

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואַרט" פון "איטא")

בוקארעסט, אווג. 1 (איטא).— א ספע־ציעלע קאבינעט זיצונג אונטער דער פאר־זיצערשאפט פון פרעמיער מאניו, נעכטן אינדערפרי, האט באשלאסן אנצונעמען די שטרייגנסטע מיטלען קעגן די אנטי־אידי־שע אויסברוכן אין לאנד.

די "איטא" האט א גרונט צו גלויבן, אז דער דאזיקער באשלוס איז אן ערנסטע אנשטרענגונג צו מאכן א סוף צו די אנ־טיסעמיטישע עקסצעסן, וועלכע האבן דיס־קרעדיטירט די הענרונג נים נאר אין אויסלאנד, נאר אפילו אין לאנד גופא. נעבנדיק א געלעגנהייט די אפאזיציאנעלע פארטייען צו אטאקירן שארף די רעגירונג.

בוקארעסט, אווג. 1 (איטא).— די אידן פון בערעשטי, ארום גאלאי, זיינען 48 שעה צייט געהאלטן געווארן אין טויט־שרעק, נעדרעאט און א בלוטיקן פאגראם, ווי עס צייגט אן אויספארשונג פון דעם "איטא" קארעספאנדענט, וואס האט אויף דעם ארט אונטערזוכט די לאגע.

אפיציעלע דאקומענטן וואס אייער קא־רעספאנדענט האט באקומען פון דער מאכט אין בערעשטי צייגן, אז די פאליציי האט פאקטיש פארהיט די אידישע באַ־פעלקערונג פון א פאגראם, וואס די אידן פון שטאט אנערקענען.

די דאקומענטן דערציילן, אז לעצטן מיטוואך אוונט איז בערעשטי איבערגע־פאלן געווארן פון א גרויסער גרופע פון ארגאניזירטע לעגיאנערן פון דער אנטי־סעמיטישער "ארכאנגעל מיכאאיל" ארגא־ניזאציע. די לעגיאנערן האבן געפייערט עטלאכע שאסן ארום דער לאקאלער קיך, ניט באגעגענענדיק זיך מיט קיין ווידער־שטאנד פון דער לאקאלער מאכט.

אויף מארגן אינדערפרי, ווען די פויע־רים פון די ארומיקע דערפער האבן זיך צוזאמענגעקליבן אויפ׳ן מארק אין בערע־שטי, האבן די זעלבע לעגיאנערן, באוואר־פענט מיט מיליטערישע ביקסן, מארשירט דורך די נאסן שרייענדיק: "טויטעט די אידן, לאנג לעבן זאל קארדעאנו".

די אידן האבן אין פאניק גלייך פאר־האקט די טירן פון זייערע קראמען און זיינען זיך צעלאפן צו זייערע היימען. די לעגיאנערן האבן איך דאן פארשפרייט אי־בער דער שטאט, האבן זיך איינגעבראכן אין אידישע הייזער און האבן געמ׳ממיש׳ט יעדן אידן וואס האט זיך געמאכט אונ־טער די הענט. צווישן די צעשלאגענע גע־פינט זיך מארקו קאמער, עקס־פרעזידענט פון דער קהלה.

ארום 6 אוונט האבן זיך די לעגיאנערן צוזאמענגעקליבן, גרייט פאר אקטיווע אנ־טי־אידישע אויסברוכן. דער מעיאר פון שטאט האט געפרואווט אפהאלטן דעם מארש פון די כוליגאנעס, אבער זיי האבן ניט צוגעהערט זיך צו. זיינע רייד, האבן ווייטער מארשירט און האבן עטלאכע מאל אויסגעשאסן אין דער לופטן.

דאס האט געצוואונגען די לאקאלע פא־ליציי צו באטראכטן די לאגע פאר אן ערנסטער, און דער שעף האט פארגרעב־סערט זיין פאליציי אפשיילונג, אויסשטע־לענדיק א שטארקע וואך אין די גאסן.

ביז ארום 2 ביינאכט האבן די לעגיא־נערן געדרייט זיך איבער די גאסן. זעענ־דיק אז זיי קאנען דא נארנישט ניט טאן, האבן זיי דאן אוועקגעלאזן זיך צום דער־בייאיקן שטעטל גענעשט, וואו זיי האבן קאנטיק געפלאנעוועט אונטערצוציינדן די אידישע הייזער. דא האבן זיי זיך אבער ווידער באגעגנט מיט א שטארקער פאליי־ציי אפשיילונג, וואס האט זיי געצוואונגען אויפצוגעבן זייערע פלענער.

קישינעוו, אווג. 1 (איטא).— 120 אי־דישע קינדער זיינען דא געבליבן אן א דאך איבער׳ן קאפ, וואן די קהלה האט צור־ליב א געלט־מאנגל געשלאסן דעם היגן בית־יתומים.

מיטלען אָנגענומען קעגן מענלאכע תשעה באב אומרוען

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואַרט")

ירושלים, אווגוסט 1 א(יטא). — אין פארבינדונג מיט תשעה־באב וואס פאלט אויס מארגן אווגוסט, האט די מאכט ארויס־גענעבן און צעקלעפט איבער די גאסן אי־רע געוויינלאכע מעלרונגען, וואס פאר־באטן פארזאמלונגען אין די גאסן, צו טראגן וואפן, און א. וו.

עס ווערט פארשטאנען, אז אום אויס־צומיידן א מעגלאכן צוזאמענשטוים, האט דער ועד־לאומי גענעבען די אידישע יוגנט אראנזיאצייעס אן אנדערע אויפצוגעבן דעם געוויינלאכן תשעה־באב׳דיקן שפא־ציר איבער די ווענט פון שטאט. קיין שום שטערונגען ווערן אבער ניט דערוואַרטעט פאר די געוויינלאכע פראצעסיעס צום כותל מערבי.

—(::)—

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

פרייטאג, אווגוסט 1

אלגעם, פארזאם. פון איר. ארב. פאר־טיי (לינקע פוע״צ), 8.30 אוו. אין פרץ שול

מיטוואך, אווגוסט 6

פארזאמלונג פון בנות־שלום, 8 אווגט, אין שטיימאן האל.

—(::)—

16 יאריקער אוקראינער טויטעט אידישן פאסטוך

לעמבערג, יולי 31 (איטא). — אילי־א ראוואק, א 16 יאריקער אוקראינישער דארפס שנץ האט דער׳הרג׳עט דעם 25 יאריקן אידישן פאסטוך משה רובין, נאכ־דעם ווי דער אוקראינער האט דער׳הרג׳עט דעם אידן האט ער זיך אוועקגעוועגט רו־איק און געגעבן שאקלאד, וואס ער האט געפונען אין די קעשענעס פון דעם דער־מארדעטן רובין. ווען ער האט אויפגעגעבן דעם שאקלאד האט דער שנץ באגראבן דעם קערפער פון דעם דערמארדעטן.

די פאליציי האט געפונען דעם טויטן קערפער פון רובינען און האט ארעסטירט דעם יונגן מערדער, וועמען עס דראעט איצט טויט־שטראף.

—(::)—

שווייד נעמט איבער שילדקרויט טעאטער אין בראנקס

ניו־יארק יולי 31 (איטא). — מארק שווייד, דער באוואוסטער שוישפילער און שרייבער האט איבערגענומען דעם געווע־זענעם שילדקרויט טעאטער, וואס געפינט זיך אויף באסטאן ראוד און 160טע סט., בראנקס, לויט א מעלדונג וואס איז דא נעמאכט געווארן צו דער "איטא".

מר. שווייד, וואס האט געשפילט אין אידישן קונסט טעאטער כמעט אלע יאהרן וואס יענער טעאטער האט עקזיסטירט, אנ־גאזשירט אויף א טרופע פאר׳ן קומענדיקן סעזאן. ער פלאנט צו עפענען דעם סעזאן ווי אלע אנדערע אידישע טעאטערס, ארום די ימים־טובים. ער וועט אויפפירן פיעסן, סיי אריגינעל אידישע סיי איבערגעזעצטע פון אנדערע שפראכן, וואס וועלן זיין אינ־טערעסאנט, ניי אין פון קינסטלערישן וועדרס.

—(::)—

"קלאָוקמייקערס" סטרייק אין באלטימאָר פאַרענדיקט

באלטימאר, יולי 31 (איטא). — דער סטרייק פון די הינע "קלאוקמייקערס" וואס האט אנגעהאלטן איינציקע טעג, האט זיך פארענדיקט, נאכדעם ווי עס איז געקו־מען צו א פארשטענדיקונג צווישן די באַ־אמטע פון דער יוניאן און די פארשטייער פון די "קלאוק מאנופעקטשורערס אסא־סיאיישן". אלס רעזולטאט פון דעם דא־זיקן אפמאך, וועלן טויזנטער ארבעטער זיך צוריקקערן צו דער ארבעט.

—(::)—

נאנקין רעגירונג קעמפט פאר שאנטונג

טשינגטאא, כינע, אווג. 1. — דער קאמף פאר דעם באזיץ פון טסינאן, די הויפט־שטאט פון שאנטונג, וועט ווא־רשיינלאך די טעג אנטשיידן ווערן צווישן דער נאנקינער רעגירונג און די צפון אר־מייען.

נעו. האן־פר־טשו, וועמען פרעזידענט טשיאנג קאי שעק האט באפוילן צו מא־כען אן ענדגילטיקע אטאקע אויף די אוואנסירנדיקע רעבעלן, פרואוועט צו אוואנסירן אויף טסינאן פון דרום. גלייכ־צייטיק אבער גרייט ער זיך צו א צור־ריקטריט, און האט אפגעשיקט מיליטערי־שע זאפאסן ווייט הינטער די ליניעס. די דאזיקע האנדלונג שוואכט זייער אפ דעם צוטרוי אין די כחות פון דער נאנקינער רעגירונג.

"אר. 100" געלאנדעט אין מאָנטרעאָל היינט ארום פיר אזייגער פארטאָג

האט פארשפעטיקט אויף 12 שעה צוליב ריס אין מאטעריע און צוליב שלעכטן וועטער — האט זיך עטלאכע שעה געדרייט איבער מאָנטרעאָל

מאנטרעאל, אווג. 1.— דער דיריזשאבל "אר. 100" איז היינט 3.35 פארטאג צו־געבונדן געווארן צום לאנדונגס־טורעם אויפ׳ן סט הובערט פעלד.

דער דיריזשאבל איז דא חערוואַרטעט געווארן נאך נעכטן 4 נ.מ., אבער אין דעם לעצטן טייל פון זיין 3400 מייליקער ריי־זע האט ער זיך באגעגנט מיט שווערקייטן וואס האבן אים פארהאלטן כמעט אויף 12 שעה.

צוערשט האט ער נעכטן נאכמיטאג גע־ליטן פון א ריס אין דער מאטעריע פונ׳ם באלאן. מען האט נעמומען אפשטעלן די מאטארן און פארריכטן דעם ריס, און דערווייל האט דער קענדיקער ווינט פאר־טראגן אים ווייט צוריק. דערנאך האט זיך דער דיריזשאבל אנגעשטויסן אן א סערעיע פון עלעקטרישע שטורמס און שטארקע ווינטן, וואס האבן אים געצוואונגען אפ־קירצונען זיך פון גלייכן וועג און גיין זייר ער לאנגזאם.

דער רייזיקער עולם און די הונדערטער רעפארטערס און פאטאגראפערס וואס האבן ביז שפעט אפגעוואַרט די לופט־שיף, זיינען געווען שטארק אנטוישט. ערשט 1.14 היינט פארטאג האט מען דערזעען די רייזיקע לופט־שיף שוואַרט אביבער מאָ־נטרעאל, אונטערהינקענדיק אביסל צוליב דער צעשעריקונג. דער וועטער איז געווען שטורמדיק, און די לופט־שיף האט זיך ארומגעדרייט א פאר שעה איבער דער שטאט, ביז עס האט זיך אויסגעלייטערט פארטאג, און זי איז צונעשוואומען מא־יעסטעטיש צו איר לאנדונג טורעם.

עס האָ טגעדויערט 75½ שעה פון דער צייט וואס די לופט־שיף האט פארלאזן קארדינגטאן, ענגלאנד, ביז זי איז דער־זעען געווארן איבער מאָנטרעאל.

די ראדיא האט פארשפרייט די נייעסן וועגן דער באוועגונג פון דער לופט־שיף א נאכצוגעבן נאכט פונ׳ם סט. הובערט טורעם אי־בער׳ן גאנצן לאנד, איבערגעבנדיק אפי־לו דעם זשון פון איהר מאטארן.

פעלקער ליגע וועט אפשר ניט דער־לאָזן צו טערקיש־פערסישער מלחמה

ווין, אווג. 1.— די פעלקער־ליגע וועט אפשר באנוצן זיך מיט דעם בריאן־קעלאג אפמאך, ניט צו דערלאזן צו א מלחמה צווישן טערקיי און פערסיע וואס ווערט געדראעט, — ווי עס ווערט באריכטעט פון קאנסטאנטינאפל. קורדישע ארגאַ־ניזאציעס, ווערט פארשטאנען, ו